2033

2

R. Suriñach Senties

CEL QUE S'OBRE

Comedia

LLIBRERIA BAGUÑÁ: Cardenal Casañas, 4
BARCELONA - 1906

13

Pera la Biblioteca
Popular de Sabadell
molt afectuosament

L'autor

1907

CEL QUE S'OBRE

R. Suriñach Senties

CEL QUE S'OBRE

Comedia

LLIBRERÍA BAGUÑÁ: Cardenal Casañas, 4
BARCELONA - 1906

Ningú podrà representar, traduhir ni reimprimir aquesta obra sense permís de l'autor.

Els encarregats y representants de la *Sociedad de Autores Españoles* són els encarregats dels drets de proprietat.

Està fet el dipòsit que marca la lley.

Fidel Giró, impressor. — Carrer Valencia, 233, Barcelona.

PERSONES

—

REMEY. Vintidós anys. Una noya molt entenimentada. Havía sigut la estimada den *Manel.*

JAUME. Vintiquatre anys. El més home de tots. Havía sigut l'estimat de la *María.*

MANEL. Vinticinch anys. Caràcter autoritari.

MARÍA. Vintidós anys. Romàntica extremosa. Les impressions se la enduen a n'els esclats violents.

La María y en Manel son nuvis. Un mes que són casats y no s'avenen.

TÍA CONSTANSA. Cinquanta anys. Tatanerota, alegre y ab esperit de noya. Va forsa mudadeta y somriu sempre. Li agrada d'allò més anar ab les noyes, y, si gosés, xisclaría com elles. Quan esclata el drama se'n sent profondament adolorida y tremola com una fulla.

MERO. Seixanta anys. Vell mariner, que ja no va a la mar. Es un sant home. Es el maynader espontani de la canalla dels senyors, y la canalla quan se fa gran no se'n recorda y ell encara s'hi deleix. Està gojós de viure. Després de lo que passa, poch se n'hi va com no esclata en plors.

CONXA.

ROSALÍA. En els alegroys, la Rosalía es més esbojarradeta que la Conxa. Quan veuen lo que passa als

677065

llurs amichs s'entristeixen, y en la tristesa resten igualment aplanades.

FULGENCI. Aficionat a dibuixar y pintar. No té condicions ni les tindrà may.

CINTO. Xicot feble que fa versos y en tot vol veure poesía.

FERRÁN. Se fa una mica l'escèptich.

Tots aquests, si fa o no fa, tots volten els vinticinch anys.

Les noyes van ab trajos clars y mimosos, però la Remey vesteix més serioseta que les altres. La Conxa porta flors al pit; la Rosalía al cap. La María va ab una bata blanca plena de puntes.

La Tía Constansa vesteix una mica extremada pels seus anys, estant però molt lluny de la ridiculesa.

El Mero porta gorra de mariner, una gallega, calces fosques, faixa y grans sabates de cuyro en els peus bonyaguts.

Els joves ab trajos y barrets d'estíu. En Cinto porta els cabells a la romana.

L'ACCIÓ A SITGES, EN NOSTRES DÍES

Dreta y esquerra, les de l'actor.

Aquesta obra va representarse per primera vegada en el teatre Principal, en la segona funció de la segona tanda de *Dilluns dramàtichs* dels *Espectacles-audicions Graner*, la nit del 12 de Març de 1906, baix el següent repartiment:

REMEY, senyoreta Baró (Emilia); JAUME, senyor Giménez (Enrich); MANEL, senyor Capdevila (Carles); MARÍA, senyoreta Ferrer (Serafina); TÍA CONSTANSA, senyora Bozzo (Joana); MERO, senyor Puiggarí (Lluís); CONXA, senyoreta Ferrándiz (Amparo); ROSALÍA, senyora Huguet (Carme); FULGENCI, senyor Sentpere (Joseph); CINTO, senyor Balot (Arthur); FERRÁN, senyor Marinel-lo (Baldomero).

Director escènich: l'ADRIÁ GUAL.

ESCENA

Som a Sitges, en el quarto de la reixa d'una casa que dóna al Passeig de la Ribera. Al fons hi ha el cancell, obert, per ahont se veuen les palmeres del Passeig, y més enllà la extesa del mar blau. Un sol de Juny fa brillar el mar y tot ho amara. A la esquerra, una finestra baixa ab una reixa bombada. S'hi veuen flors a fôra ab els colors no ben definits per mor del blanch estor que'ls apaga. Él sol toca de biaix a la finestra.

A la dreta, porta que comunica ab lo restant de la casa. Al costat de la porta una otomana. Al fons, aprop del cancell, el piano ab *bibelots* y un ram de flors a sobre. En el solfer forces peces de música en desordre. Balancins, cadires y una tauleta de centre ab llibres literaris, un tarjeter, un àlbum y vanos de palma.

Es al dematí cap a deu hores.

De tant en tant, en les primeres escenes, se veurà passar algú pel Passeig de la Ribera o per l'acera, arràn de la casa, y alguna noya o la Tía Constansa s'acostarà al cancell pera veure qui es.

(La CONXA *posa, asseguda aprop de la finestra. En* FULGENCI, *al seu devant, una mica apartat, ab una barreta de carbó als dits, dibuixa en el paper*

enganxat ab quatre xinxetes en la cartera que s'aguanta en la falda.)

FULGENCI

Has cambiat la expressió de cara y així'm faràs tornar boig. Has de posar la cara somniosa com quan vam comensar.

CONXA, *quieta com una estàtua*

Demano per parlar.

FULGENCI, *de mala gana*

Parla.

CONXA

Ab el temps que fa que'm tens immòvil devant teu, n'hi ha per acabar ab els somnis de tot un poble de noyes de quinze anys.

FULGENCI

¡Que ets timonera!

CONXA

Si no'm sabs dir coses boniques no sabré què pensar.

FULGENCI

Pensa en les comparses de Carnestoltes.

CONXA. *a punt de rompre la rialla y moures desembrassosament.*

Demano per riure.

FULGENCI, *enfadat*

¡Riu!...

(La Conxa riu y se mou cansada de la posició en que estava. En Fulgenci trenca la barreta de carbó y va a esquinsar el paper, lo que no fa al repensarse, y afegeix.)

Riu... y deixemho córrer.

CONXA, *aixecantse*

¡Ay, fill! Respiro.

FULGENCI, *ab pedantería*

L'art has de saber que no'n vol de joguines.

CONXA, *riallera*

¿L'art? ¿que ho dius de serio? ¿L'art? Jo m'ho havía mitj pres de broma això del retratro.... però.... *(rihent més fort)* ¿l'art?

FULGENCI

Riu, dòna, riu d'una vegada.

CONXA

Si no feu res de serio, ni tu ab els teus quadros ni en Cinto ab els seus versos, ni...

FULGENCI

Vosaltres les noyes, sí, ¿veritat?

CONXA

Casi tampoch.... no't creguis; s'ho porta la terra. Hi ha massa sol y tots estèm emperesits com les cigales. S'hi viu massa bé a n'aquí, noy, s'hi viu massa bé y tothòm s' hi gronxa *(recordant de sobte les paraules den Fulgenci y imitantli la veu)* «L'art no vol joguines.» L'art! Però jo m'ho havía pres de broma.

FULGENCI

Donchs jo ara m'ho pendría en serio si no fos sis tu.

CONXA, *mimosa*

¿De veres? *(En Fulgenci somriu)* ¡Ay, que ja se t'escapa el riure! *(La Conxa se tomba, riallera, y se*

adona de la TIA CONSTANSA, *la velleta aixerida, qui feya un instant que'ls mirava desdé'l cancell.)* ¿D'ahont me'n surt, tía Constansa? ¡Fa un goig que enamora!

FULGENCI

A cent anys coteta verda.

TIA CONSTANSA

¡Ah, bojots! Ja sabèu que us costaría ferme enfadar. Apa, ¡diguèu! ¿que encara no han baixat els nuvis? ¿Heu sigut els primers de comparèixer? ¿que encara no'ls heu vist?

CONXA

Endevíniho.

TIA CONSTANSA

Contèu.... contèu.... que ja ho sabèu que soch tafanerota. No han baixat encara ¿veritat? ¿que fa molta estona que sou aquí?

FULGENCI

Mitja horeta.

CONXA

Malaguanyada ¿eh?

FULGENCI

No'm busquis la boca ¿sents? no'm busquis la boca.

TIA CONSTANSA

Devía dibuixar, ¿eh? Cada hu ab la seva ceba en aquest món.

FULGENCI

Si cada día m'amohinessiu con avuy, aviat me n'aniría y no'm veuríau més

TIA CONSTANSA

¿Y què hauríes de fer, tontet? Si estàs més arrapat a n'aquest poble, més arrapat.... que'ls musclos a les roques de la Punta. Y què dibuixaves ¿què? *(Una estona de silenci. La Conxa mira a n'en Fulgenci ab picardia.)*

FULGENCI

Ja li contaré jo mateix, que aquesta'm mira com si m'haguessin de pujar els colors a la cara.

L'anava retratant a la platja, a l'ombra de l'única barca que hi havía. De sobte els mariners l'han feta lliscar cap a l'aygua, y qualsevol s'hi queda allí ab el sol que hi cau! y hem entrat aquí y mentres

esperavem a n'aquets tocassons jo treballava, que aquí a Sitges ray que a tot arreu hi ha prou claror.

TIA CONSTANSA

Y prou franquesa. Cada casa es la nostra y la nostra de tothòm.

CONXA, *burxeta*

¿Y no ha passat res més?

FULGENCI

Y ho hem deixat córrer per sempre perque aquesta sembla un virolet de bellugosa.

TIA CONSTANSA

Jo no sé perque'n retratèu de persones els pintors. Creume; copía montanyes que sempre s'estàn quietes, o casetes de pagès que encara hi estàn més acostumades.

FULGENCI, *de molt malhumor*

¿Vostè també vol fer brometa? ¡què sou pesades!

TIA CONSTANSA

Noy, no t'enfadis. Perdona, perdona.... ¡Uy!... Si vegés massa gent enfadada aviat me n'aniría de aquest món. M'agraden les cares rialleres.

FULGENCI

Per això va tant ab les noyes.

TIA CONSTANSA

Sempre que m'hi volen. Ja ho saben elles que ab elles aniría fins....

FULGENCI

¿Fins al peu de l'altar?

TIA CONSTANSA

No, fill, ja me n'adono del temps que he viscut, y ja tinch miralls a casa. Però ab l'esperit si que soch d'elles ¿ho sents? d'esperit si que tinch quinze anys, ¿veritat maca? *(Fa un petó sorollós a la galta de la Conxa.)*

CONXA

¡Y déixil estar! tant que enrahona ¿vol veure lo que ha fet? *(va cap a la cartera.)*

FULGENCI

¡No, no!

CONXA

No pots privarmho. Es... *(repensantse)* ¡dich es!... vol ser el meu retrato y també hi tinch dret. ¡Miri! *(miren el dibuix, se guayten de rehull y esclaten a riure.)*

TIA CONSTANSA

¡Jesús!... ¡Digues!...

FULGENCI

Riguin, semblen un parell de criatures.

CONXA

Ja t'ho ha dit ella que d'esperit som ben iguales *(riu.)*

TIA CONSTANSA, *mentres se sent pels fons remor de una colla de jovent que s'acosta.*

No'n parlèm més *(riallera)*. Enterremho així, ab rialles, que és com s'enterren millor les coses que no mereixen que t'hi amohinis.

(Entren alegrament ROSALIA, CINTO *y* FE-

RRAN. *Segueixen la* REMEY *y en* JAUME *com portats per aquella onada d'alegría*).

FERRÁN

¿Encara no han baixat? Els hi haurém de pujar la xacolata al llit.

CINTO

Qui sab els seus pensaments per ahont volen...

JAUME

¿Ni a la María ni a n'en Manel heu vist?

FULGENCI

No.

CONXA.

A cap dels dos. Y no hem volgut que la minyona els hi digués res.

JAUME

Es estrany perque m'han dit que havíen vist a n'en Manel que passava depressa pel cap de la vila.

REMEY, *ab viu interés*

¿En Manel sol? ¿Ho sabs del cert?

TIA CONSTANSA, *baixet*

¡Ah, enamorada! Te les prens massa de pit les coses.

REMEY

¡Y ara! No parli així.

TIA CONSTANSA, *baixet*

¿Encara no n'estàs desenganyada? ¿Encara t'interessa ni una engruna?

REMEY, *apartantse y anant aprop den Jaume*

¡Uy! ¡que va lluny, tía Constansa!

TIA CONSTANSA, *intrigada*

Dígamho a mí, Jaume, dígamho a mí. ¿L'han vist pel cap de la vila? ¿qui l'ha vist? ¿qui t'ho ha dit? ¿Y anava molt depressa?

JAUME

No ho sé.

TIA CONSTANSA

Mal agradós. No sé com te tornes. També ets

dels que desentonen tu. Estèu fets un parell de mussolets.

ROSALIA

¡Que és estrany que no baixin!

TIA CONSTANSA

¡Ah, tafanerota!

ROSALIA

¡Qui parla!

FERRÁN

Sí, ¡qui parla! ¡La gran xixerneta!

ROSALIA, *cantant*

¡María - marió! ¡María - marió!

JAUME, *secament*

Calla.

ROSALIA

Ni que t'haguessin punxat.

JAUME

¿No veus que és una imprudencia cantar així? Si en Manel ho sent...

ROSALIA

Se m'havía enganxat a les orelles y ni me'n recordava que això ho cantaves tu quan estavau enamorats ab la María.

JAUME, *de malhumor*

Y be, deixèmho estar.

FULGENCI

Sembla que t'hi enfadis parlant de la María, y ara si que ja està tot donat y benehit. Mentres no la veya casada encara tenía la confiansa de que ho arreglessiu.

JAUME, *sècament*

No'n parlèm més.

TIA CONSTANSA

Es que es molt lo que passa ab vosaltres dos *(per en Jaume y la Remey que estàn de costat.)* Aquí l'un

festeja ab l'altra; després no festejen y segueixen essent amichs y tot són bones cares y somriures y res arriba endintre. Y vosaltres, tu per la María y la Remey per en Manel, sembla que no us ho sapiguèu acabar.

Lo més bó es que jo que tant us estimo a tots y us observo sempre, no sé veure res de diferent en en Manel y en la María pera causar unes passions tan fondes. Jo crech que'ls diferents sóu vosaltres.

REMEY

No'n parlem d'axò, no'n parlem, tía Constansa.

CONXA, *somrihent*

Donchs s'hauría de dir. Les coses clares entre nosaltres.

REMEY, *disgustada y acostantse a la reixa*

Callèu tots, que jo no ho vull que'n parlèm més, y menos en aquesta casa.
(Pausa.)

FULGENCI

Ja que no baixen, jo'ls faría avisar.

TIA CONSTANSA

¡Ay, esgarría - cries! ¿que pateixes cap mal?

FULGENCI

Ni cap bé tampoch.

TIA CONSTANSA

També'n tinch jo de ganes de vèurels.

CONXA

¡Y tantes que'n deu tenir!

TIA CONSTANSA

Moltes ne tinch, però'm sé esperar.

(Entra gronxantse y ab exageracions de sorpresa el bó den MERO. *Al sentir els irregulars cops de lès seves terribles sabates, la Rosalía diu ràpidament sense tombarse a mirarlo.)*

ROSALIA

Ja'ns ha caygut a sobre el Mero.

MERO

¡Vatua el món dolent! ¡Còm us hi atrapo!

FERRÁN

Ja veurèu com ens dirà una vegada més que'ns va bressar a tots quan erem petits.

CONXA

Heu estat tan content com quan anavau a mar y veyau una mola de sardines ¿veritat?

MERO

Ben net que si. Ja sabèu que us estimo ¡vatua el món dolent! Si a tots us he vist nèixer.

FERRÁN

Lo que us deya. Es la seva obsessió.

MERO, *per la Conxa, tocantli la cara*

Els petons que t'havía fet.

CONXA

No me'n recordo.

MERO

Si eres un nap buf. (*Acostantse a la Rosalía.*) Y a tu també. *(posantli la mà enrampada a la cara.)* No hi havía criatura més rebeca.

ROSALIA

(Apart.) ¡Que m'ofén aquest home! *(alt)* Esteuse quiet. Teniu unes mans més rasposes que'l paper de vidre.

MERO

¡Ah, mal carada!

REMEY, *veyent que s'acosta*

No, Mero, no: deixeume estar.

MERO

Ay, la santeta. Sembles la Mare de Deu del Vinyet. Sempre has sigut la més quieta de la colla tu. *(tranzició)* Apa, digueume ¿ahont són la María y en Manel?

FERRÁN

¿També els havíau bressat, Mero?

4

MERO

Com a vosaltres, tabalots. Si sembla que s'hagin casat dos nets meus.

TIA CONSTANSA

¡Ay, Mero! ¡Còm passa el temps!

MERO

¿Què vols, manyaga? ¿que't queixes perque no te he dit res? *(pausa)*. Tan vella que ets y encara guardes les roses a les galtes!...

CINTO

¿Y si se les pintés? Devegades les coses ens enganyen en aquesta vida....

TIA CONSTANSA

Tu te les hauríes de pintar, ¡moneta trista! més te cal a tu la meva salut que a mi els teus anys.

CONXA

Arreplega.

MERO, *anant a tocar a la Conxa*

¡Ah, graciosa!

CONXA

Vaja, prou. Esteuse ab aquestes mans.

FULGENCI

¿May més podrèu estirar els dits, Mero?

MERO

¡Tant se me'n dóna! ¿Sabèu de què m'han quedat les mans així? De tant treure aygua del mar *(fa com si portés dues galledes)* perque's banyin les lletges... les lletges... que no gosen anar a la platja. ¿Que us pensèu que n'he treta poca d'aygua del mar? Fa por la que n'he treta. Y ¡mirèu! ni s'hi coneix.

JAUME, *que pensa en els nuvis*

Me sembla que lo que es avuy no'ls veurèm pas.

MERO

¡Ah! escoltèu, ¿còm es que no vareu anar a rèbrels a la estació?

CONXA

Ja hi varem anar, però a l'arribada del tren de la tarda. Ells ho havíen escrit que arribarien en el tren de la tarda.

MERO

Però, digueume. ¿Quína va ser de vosaltres que els esperava en un recó, com una ombra, y que'ls va seguir una estona, la gran tafanera?

ROSALIA

No pas jo: no m'agafa tan fort.

TIA CONSTANSA

Ni jo tampoch; a n'aquella hora ja he fet el primer sòn.

CONXA

¡Qui s'havía de pensar que arribessin en l'utim tren!

MERO

Donchs jo vaig veure una ombra fòra de la estació y'm jugaría un peix que era una de vosaltres.

TIA CONSTANSA

¿No eres pas tu, Remey?

REMEY

Si que ho era ¿y què?

TIA CONSTANSA

Res, filla, res. Si t'ho prens malament, tanco la boca.
(Pausa.)

ROSALIA

¿Que anaven agafats de brasset?

REMEY

No.

ROSALIA

Potser ara s'adonen que no es moda.

JAUME

¡Tant que hi anaven de promesos!

FERRÁN

Potser perque hi varen anar massa que ja'n tenen prou.

TIA CONSTANSA

Callèu... que'm sembla que baixen *(Tots escolten)*

ROSALIA

Sí... me sembla que sí.

FERRÁN

Per les abrassades s'haurà de pendre tanda.

CONXA

Els hem d'abrassar tots fins marejarlos.

ROSALIA

¿Volèu que toqui el piano quan entrin, que fa més alegría? ¿va? *(Se'n va al piano y toca una cosa alegre molt mal tocada, fins que entra la* MARIA *per la dreta y s'emociona y se li humitegen els ulls. Tots hi corren y creuen que es d'alegría. La Tía Constansa la observa con si aquells ulls li amaguessin quelcòm. La Remey y en Jaume en tota aquesta escena*

parlen poch y se posen una mica tristos com fugint dels alegroys.)

MARIA, *fentse l'alegre*

¡Hola, bojotes! *(Les noyes la petonegen y li fan festes.)* No'm feu mal bé.

ROSALIA

¿Ja agafes serietat? Es el mal de les casades. *(En Fulgenci y en Ferràn li fan grans acataments de comedia que la fan somriure).*

TIA CONSTANSA

¿Que no't trobes bé, filla?

MARIA

¿Per què?

TIA CONSTANSA

Per res... ho deya.

CINTO, *embrassosament*

Te desitjo, María, que la teva vida.... que la teva vida.... pugui arribar....

CONXA

Ja no sabs pas ahont vas. Mes val que callis.

JAUME, *seriós*

De tot cor, de tot cor forces felicitats.

MARIA

Gracies, Jaume.

REMEY

Y jo també te les desitjo.

MARIA

Hola, Remey. Encara no t'havía vist; gracies *(Se besen)*.

MERO, *que la estava mirant desde un recó, hi corre ab grans alegroys*

¡Vatua el món dolent! ¡y que vas maca ab aquesta bata plena de puntes!

CINTO

Semblen la escuma d'una onada quan cau sobre la sorra.

MERO, *repetintho maquinalment*

Sí.... sí.... la escuma d'una onada... *(y va a tocar la cara de la María qui la enretira.)* ¿Tant que t'agradava jugar ab mi de petita y ara fuges?... Ja t'agradarà que t'entretingui els fills.

FULGENCI

Sempre la meteixa cansó.

MERO, *enfadat*

Y tu sempre la meteixa ceba, pinta mones.

MARIA

No us enfadèu. *(Acostantse a n'en Mero y posantli la mà esllanguida sobre la espatlla)* ¡Pobre Mero, que us fan enfadar! *(El Mero somriu com un infant)*

FERRÁN

¿Y en Manel que no baixa?

MARIA

Bé baixava ab mí. Esperèus que'l cridaré *(s'acosta a la porta esquerra)* ¡Manel! ¡Manel! Ja ve *(Com-*

pareix en MANEL *esforsantse en somriure. Amaga malhumor y aburriment.)*

MANEL

Me trobo ab tot el jovent. *(pera abreviar)* ¡Us abrasso a tots! *(alguns s'hi acosten y li donen la mà.)*

ROSALIA

A nosaltres no, Manel. La teva dòna hi podría tenir alguna cosa que dir. *(La mira y la María somriu casi per forsa.)*

FULGENCI

Ja'm diràs un'altra estona còm va això del matrimoni que potser un día faré un pensament.

TIA CONSTANSA

No ets capàs de fer cap pensament, tu.

FULGENCI

¡Que sí!

MARIA, *sempre parlant per parlar*

¿Ab quí, Fulgenci, si de cas?

ROSALIA

Sí, digues ab quí.
(En Fulgenci mira á la Conxa.)

CONXA, *rihent*

No, noy, ab mí no. Tot s'ha acabat. Com amichs encara... encara... Allò que has dit de «L'art no vol joguines...» Allò m'ha fet massa gracia.

FULGENCI

A tu si que poca cosa te'n fa de gracia.

TIA CONSTANSA, *a la María*

Ja varem llegir la teva carta de París. Va passar de mà en mà per tot el poble. Però no contaves gayres coses.

MANEL, *ab indiferencia*

S'anyorava... May me callava de tornar.

ROSALIA, *ab molt mimo*

¿Ja la distreyes forsa tu? Jo he sentit a dir que una nuvia es com una nena que se l'ha de mimar. Y he sentit a dir que les nuvies fan rareses y que

el marit se les ha de seure a la falda... y amanyagarles.

MANEL

Estàs de brometa.

MARIA, *sense convicció*

Prou que m'estima en Manel.

MERO

Per això us heu casat, pera estimarvos ¿Oy, tu? *(per la tía Constansa)* Si nosaltres ens haguessim casat forsa que'ns estimaríem. Estaríes boja per mí. *(Riu creyentse que ha dit una gran gracia y ningú riu.)*

MARIA

Jo no serveixo per anar pel món.

MANEL

Anyorava al poble... a vosaltres... ¡què sé jo! Però ara que està al poble y ab vosaltres no veig pas que estigui gayre alegre.

MARIA, *somrihent*

Que sí que n'estich. ¿que vols que balli? Una's

troba molt cambiada. *(Un llarch silenci. En Jaume y la Remey miren als nuvis y se miren ells.)*

FERRÁN

Semblem muts.

ROSALIA

Sembla que tots ens esforsèm per estar alegres. Quan jo'm casi seré la primera de riure y de fer fressa.

MARIA

¡Ja't dich jo!

ROSALIA

Den Manel no me n'estranyo tant. Ell ja ho estava sovint malhumoradot.

CONXA

No més que festejant semblava tot un altre. La María el cambiava ¿Què s'ha fet d'aquella María bullanguera que hauría fet riure a un mort? *(mirantla y senyalantla ab el dit)* ¿Es aquesta meteixa? ¿volèu dir?

MANEL

Sembla que volguèu fer broma ab nosaltres.

CONXA

¡Ay, no, fill!

ROSALIA

¡Còm t'enfiles!

MARIA, *suplicant*

Manel, ¡home!

MANEL, *enfadat*

¿Tampoch tinch rahó?
(Pausa).

MERO, *per ell meteix*

¡Vatua el món dolent! Això no fila.

REMEY, *sortint del seu silenci*

Vaja, en un día com avuy...

MANEL

Tothòm s'empenya en que'ls dies de nuvis siguin diferents dels altres. *(en veu forta)* ¡Semblem nens!

REMEY

¡Jesús! Si t'has ofés, perdona. *(Y, ferida, dóna uns passos ab tristesa.)*

JAUME, *ab forsa*

Es que sí que ho són, pels que s'estimen, de diferents del altres ¿ho sents?

MARIA, *suplicant ab sequedat*

Parlant així, Jaume, tampoch s'adoba res.

JAUME

Perdona també tu si t'hi ofés *(apart)* ¡y ara! *(y veyent aprop seu a la Remey li diu baixet, ab gran carinyo)* ¡Pobra Remey! No t'han entés... y a mí tampoch: jo crech que no'ns havien entés may. *(La Remey el mira ab agrahiment y se'n torna a caminar, esma-perduda, per derrera de tots.)*

MANEL, *després de un silenci esclata de nou*

Entre tots encara'm farèu tornar boig.

TIA CONSTANSA, *tota consternada, irreflexivament s'acosta a la orella de la María*

María... filla... tu no ets felissa.

MARIA, *sense convicció*

Que sí....

TIA CONSTANSA, *baixet*

¿De veres?

(La María arrenca a plorar desesperadament.)

TIA CONSTANSA

Dissimula dòna.... dissimula....

(Un gran silenci y un gran dolor en tothòm No més parla en Manel que diu.)

MANEL

Es bonich això ¿eh? Sembles una màrtir.

MARIA, *tapantse la cara, fuig per la dreta*

¡Deu meu! ¡Deu meu!

MANEL, *autoritari*

¡María! ¡María! ¡Vina! vull que devant de tothòm diguis per que fas això! ¡María! ¡María! *(Desapareix derrera d'ella, cap a dins de la casa. Una pausa llarga. Un silenci plana demunt de tothòm, y a la fi el Mero diu, aixugantse una llàgrima.)*

MERO

¡Maliatsiga! a mi aquestes coses me parteixen el cor.

TIA CONSTANSA, *en veu espantada*

¿Heu vist, filletes? Si cal pensarshi més...

CONXA

Aquella també té un gènit massa prompte. Hauría ben bé pogut dissimular. ¡Es una romàntica!

ROSALIA

Y ell may ha tingut gens de paciencia. Una nuvia es com una nena, que se l'ha de mimar.

CINTO

Jo may ho hauría dit.

FERRÁN

Tu veníes pensante trobar el niu de la felicitat. (*ab despreci)* ¡Ets un poeta!
(Pausa).

FULGENCI

¿Y ara què fem aquí? Si tornen encara serà més violent. ¡Adeussiau! *(agafa la cartera y sé'n va pel cancell.)*

MERO, *lluytant ab la emoció va dihent*

Jo també vinch. ¡Quína tristesa! ¡Pobra María! quí m'havía de dir... Jo que l'havía tinguda als brassos tan petita...

FERRÁN

¿Encara un altre cop?

MERO, *girantse enrabiat*

Calla, dimoni. Si fas burla del meu sentir no responch del que't fassi. *(se'l mira, desafiantlo, y se'n va seguint a n'en Fulgenci. La Tía Constansa, aplanada, en una cadira, respira fadigosament y diu a les noyes.)*

TIA CONSTANSA

He passat un tropell. Les cames me tremolen.

FERRÁN

La tía quan no's riu s'adona de que es vella.

TIA CONSTANSA

¿Anem?

CONXA

Anem, anem que si tornen....

ROSALIA

¡Me faría una pena miràrmels!

TIA CONSTANSA

Deixeume agafar del bras. Tinch por de caure *(s'agafa del bras de elles y se'n van poch a poch. En Cinto y en Ferràn també desfilen.)*

FERRÁN

¡Noy, quina professó més trista!

CINTO, *abstret, pensant en lo que ha acabat de veure*

Jo may ho hauría dit...
(Al ser al cancell, la Tía Constansa y les noyes se tomben y miren a n'en Jaume y a la Remey que estàn asseguts, cada hu tancat en si meteix.)

CONXA

¿Que veniu? *(Ells no responen)*

TIA CONSTANSA

¡Pobrets! No saben lo que'ls passa...
(La Remey y en Jaume s'han quedat sols y com si

no ho sapiguessin. Una llarga pausa. Després la Remey surt del seu encantament y mira al cancell ab intent d'anarsen, y diu per ella meteixa, seguint el fil d'una idea.)

REMEY

Deu nos en guard.

JAUME

¿Ahont vas, Remey?

REMEY

Me n'anava....

JAUME

Ja has vist, Remey.... ¡Sembla mentida!...

REMEY

A mi'm sembla que surto d'un mal somni.

JAUME

¡Oh! Y que no s'estimaràn may, el cor m'ho diu.

REMEY

May.... may... no s'estimaràn may...

JAUME

¡Ha de ser terrible!

REMEY

A mí tanta pena'm fa l'un com l'altre

JAUME, *mirant a terra, y mossegantse els llavis, fa anar el cap amunt y avall y diu*

No s'adobarà res... Són diferents y se n'adonen ara que estàn units... y no s'estimaràn may.

REMEY

Si jo m'hagués casat y'm trobés axí... ¡Mare de Deu! Me moriría.

JAUME

¡Pobra de tu! Perque tu l'amagaríes el patir; ja't conech, Remey; tu l'amagaríès y el desconsol t'aniría per dintre.

REMEY

Deu nos en guard.

JAUME

Y potser t'hauría passat igual, perque en Manel no ho és de carinyós, no que no ho és, y les dònes ne volèu molt de carinyo...

REMEY

No donguis la culpa sols a n'en Manel. La María també es capritxosa y sensible com una nena.

JAUME

Els dos la tenen la culpa. *(La Remey s'enfonza de bellnou en els seus pensaments)* ¿Penses en ells? ¿En què penses?

REMEY

Pensava....

JAUME

Si no pots dirmho...

REMEY

Si que t'ho puch dir, sí. Me trobo al teu costat com una germana y t'ho puch dir tot. Pensava en

lo enamorada que jo estava den Manel... y pensava que ab mí potser no hauríen passat aquestes coses.

JAUME

¡Què vols que't digui! Després de veure tot això un dubta de tot.

REMEY

Jo l'hauría amorosit... jo...

JAUME

¡Que ets bona! Ets tan bona, Remey, que fins ne tinch una alegría de que en Manel... *(calla de sobte)*

REMEY

Ja ho pots dir tot. Anaves a dir de que en Manel m'hagués deixat. Sí, sí, va ésser ell qui va deixarme... y vaig plorar molt.

JAUME

Jo ab la María no hauría estat tan felís com me pensava. Va fer bé de distreures de mí... y jo de adonàrmen...
(Pausa).
¡Pobra Remey! Tu y jo buscavem un meteix gran

amor en dos cors diferents dels nostres... No varem trobarlo y no'ns n'havíem consolat... *(ben marcat, espayadament)* Però ens adonem de que tu y jo buscavem un gran amor.

REMEY, *ab tota emoció*

Sí, Jaume, sí, nosaltres volíem estimar molt y ens han pagat malament.

JAUME

Potser més val així. Així ens trobèm junts y sabem lo què volíem; y en mitj de tantes tristeses s'hi sent una dolcesa....

REMEY

Es una simpatía que'ns acosta y que'ns unirà sempre.

JAUME

¿Una simpatía? ¿Y per què no pot ser un amor? *(inefable)* El cel se'ns obre, Remey, el cel se'ns obre... *(Pausa)* Remey... Jo no soch pas irreflexiu ni impressionable. No't sorprengui que't digui tan depressa que't sabría estimar molt... que t'estimaría sempre...

REMEY

No dubto gens de tu, però no me'n parlis d'amor Potser més endevant. Avuy estich tan trista...

JAUME

Avuy es quan vull veure un somriure en els teus llabis. Quan tu m'estimis ja somriuràs sempre... No't dol que't parli així ¿veritat?

REMEY

No... no'm dol... però....

JAUME

Hi tens tanta seguretat en mes paraules ¿veritat, Remey? El meu amor no't farà sufrir may, el teu a mí tampoch.... *(pausa)* Benehit el sufrir que'ns ha fet conèixer.

REMEY

Jaume... Jaume... Deixa passar més temps... Ja ho seré la teva enamorada... però deixa passar més temps.

JAUME

¿Per què?

REMEY

No ho sé... sento masses emocions...

JAUME

Donchs digues que m'estimes.

REMEY

Ja t'ho diré quan tu no m'ho demanis... y ab tot el cor.

JAUME

¿Y per què no ara?

REMEY

Ja t'ho diré... ho sento que t'ho diré. T'ho vull dir plena de joya... quan no estigui abatuda...

JAUME

¿Potser creus que sempre sentiràs alguna cosa per en Manel?

REMEY

No... això no...

JAUME

Potser un calíu d'amor...

REMEY, *ab un gran crit de protesta*

No... No... ¡això no!

(MANEL *que's veu que ha sentit aquest crit surt ab precipitació exclamant.)*

MANEL

¿Què passa a casa meva?

JAUME

¡Pobre Manel! ¡qui sab lo què't pensaves!... Ton esperit pogués asserenarse com el nostre.

MANEL, *escorregut*

Perdonèu.

JAUME

Ja't comprench. Havíes sentit una veu de dòna que's defensava... Càlmat, Manel.

Aquí, a casa teva, ha nascut un amor suau... No tacarà may res el nostre amor.

REMEY

¡Oh! Si us pogués veure a vosaltres ben felissos ¡quin goig el meu!

MANEL

Gracies, Remey. *(tranzició)* Però quin afany té tothòm de veure drames a casa meva!... Son quatre crits... núvols de estiu...

JAUME

¡Tan de bó!

MANEL

¡Y donchs! ¿que'ns hem de matar per ventura? (MARIA *apareix silenciosa y diu.)*

MARIA

¡Ah! ¿sóu vosaltres?

REMEY

Si... no'ns havíem mogut d'aquí...

JAUME

Som els tristos que s'aconsolen y somriuen a un amor que neix.

MARIA, *ben abstreta*

Felissos dels tristos que primer han tastat la amargor.

JAUME

Perque així saben els camins que hi duen a la amargor y sempre'n fugiràn.

REMEY, *que se'n sent agrahida y emocionada del fons de l'ànima, en veu baixa diu*

¡Jaume!.... ¡Jaume!...

JAUME, *també en veu baixa*

¡Vida meva! ¿M'estimes?

MARIA, *que s'ha adonat de lo que's diuen*

¡Si que'n serà d'hermós el vostre amor!

JAUME

Anem... som els vostres amichs... crideunos sempre *(se'n van poch a poch. Al ser al cancell la Remey deixa en sech a n'en Jaume y's llensa als brassos de la seva amiga.)*

REMEY, *ab tot el seu cor*

¡Estimeuse!... ¡estimeuse! *(se'n torna corrent al costat den Jaume y desapareixen. La María cau en una cadira y plora abundosament. Tot just se distingeix que diu.)*

MARIA

¡Mare! ¡Mare meva! Tan felís que vivía...

MANEL, *de molt malhumor y ab un gran crit*

¿Però què tens?

(La María plora. En Manel disgustat s'encongeix d'espatlles y se'n va cap a dins. La Maria segueix plorant desconsoladament.)

TELÓ

OBRES DE L'AUTOR

¡¡Bort!! Monòleg. (Agotat).

Coses meves. Poesietes, ab un pròleg del mestre Franquesa y Gomis. (Agotada).

Esbossos. Primers articles literaris, ab ilustracions den Martínez Padilla. Edició de *El Eco de Sitges*, pera'ls suscriptors del periòdich.

De la Vida. Poesíes. — Ptes. 2.

Croquis cubans. — Ptes. 2.

Gent. Articles literaris. — Ptes. 3.

L'Estrany. Noveleta. Biblioteca *Foch Nou*, Reus. Ptes. 0'35.

Núvols en creu. Drama. — Ptes. 1.

Cel que s'obre. Comedia. — Ptes. 1.

INÉDITES

Contra-claror. Drama en tres actes.

Una pesseta